

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีกับประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเนื้อหาที่จะกล่าวในบทนี้มีดังต่อไปนี้

- 3.1 ขอบเขตการศึกษา
- 3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 ตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.4 ตัวแปรและการวัดค่า
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ขอบเขตการศึกษา

3.1.1 ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษานี้จะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีกับประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยตัวแปรเกี่ยวกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีประกอบด้วย 4 ตัวแปร ซึ่งกำหนดจากลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลในงบการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ได้แก่ ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐาน คือ ความเชื่อถือได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และลักษณะเชิงคุณภาพเสริม คือ การทันต่อเวลาและการเปรียบเทียบได้ โดยประเมินคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีในด้านต่างๆ จากการนำเสนองบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ผู้ศึกษาประเมินประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ตามแนวคิดของทิวาดี เมฆสุวรรณค์ (2538: 2) และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2548: 3) ซึ่งประเมินจากประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจโดยใช้ข้อมูลทางการเงิน คือ

อัตราส่วนกำไรสุทธิ ระหว่างปี 2553-2555 เพราะแสดงถึงแนวโน้มผลการดำเนินงานของธุรกิจที่เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถและประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารได้อย่างชัดเจน

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีกับประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยนำเสนอผลการศึกษาระหว่างปี 2553-2555 เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีกับประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ในแต่ละปี อนึ่งผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เปรียบเทียบระหว่างธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีและประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารในแต่ละขนาดของธุรกิจ

3.1.2 ขอบเขตประชากร

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ที่จดทะเบียนนิติบุคคลจำนวน 4,083 ราย (สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2555: ออนไลน์) กำหนดขนาดตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 โดยใช้สูตรจากการคำนวณขนาดตัวอย่างของ ยามาเน (Yamane)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ N = จำนวนประชากร
 n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 e = ความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง = 5%

คำนวณได้ ดังนี้

$$n = \frac{4,083}{1 + 4,083(0.05)^2} = 365 \text{ ราย}$$

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 365 ราย โดยการคัดเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) และเนื่องจากผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในปี 2553-2555 จำนวนปีละ 365 ข้อมูล ดังนั้นจำนวนตัวอย่างข้อมูลทั้งสิ้นเท่ากับ 1,095 ข้อมูล

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้แก่ งบการเงินประจำปี พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2555 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัด เชียงใหม่ ข้อมูลจากหนังสือ บทความ ตำราวิชาการ เอกสารออนไลน์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย จัดทำแบบเก็บข้อมูลเพื่อรวบรวมข้อมูลตัวแปรสำคัญที่ศึกษา ดังแสดงในภาคผนวก ก

3.3 ตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยในอดีต ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพข้อมูลทางบัญชีกับประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหาร สามารถพัฒนาตัวแบบที่ใช้ ในการศึกษาได้ดังนี้

$$EFF = \beta_0 + \beta_1 RELI + \beta_2 RELE + \beta_3 TIME + \beta_4 COMP + \beta_5 SIZE + \beta_6 AGE + e$$

โดยที่

EFF	คือ	ประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหาร
RELI	คือ	ความเชื่อถือได้
RELE	คือ	ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
TIME	คือ	การทันต่อเวลา
COMP	คือ	การเปรียบเทียบได้
SIZE	คือ	ขนาดของกิจการ
AGE	คือ	ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ
e	คือ	ความคลาดเคลื่อน

3.4 ตัวแปรและการวัดค่า

จากตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกตัวแปร และอธิบายวิธีการวัดค่าของตัวแปร ต่างๆดังนี้

3.4.1 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

การศึกษาในครั้งนี้กำหนดให้ประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่เป็นตัวแปรตาม เนื่องจากกิจการที่มีความสามารถในการบริหารข้อมูลทางการเงินที่ต่างกันย่อมมีประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารแตกต่างกัน และส่งผลทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจแตกต่างกันด้วย ซึ่งการศึกษานี้ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีประเมินประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหาร ในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ตามแนวคิดของทีพาวดี เมฆสุวรรณ (2538: 2) ซึ่งประเมินจากประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจโดยการใช้ข้อมูลทางการเงิน (Financial Perspective) คือ อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin Ratio) เพื่อแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรสุทธิของกิจการ ซึ่งจะสะท้อนถึงนโยบายการบริหารงานของผู้บริหาร ในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ.2553-2555 (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2548: 3)

ดังนั้นการวัดค่าประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ จึงใช้อัตราส่วนกำไรสุทธิและสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{รายได้จากการขายสุทธิ}} \times 100$$

โดยกำไรสุทธิ คือ กำไรสุทธิแสดงในงบกำไรขาดทุน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีของแต่ละปี

3.4.2 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

- 1) ความเชื่อถือได้ (RELI) กำหนดให้วัดคะแนนความเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงินบัญชี จากการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต่องบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นงบการเงินประจำปี 2553 ถึง 2555 ซึ่งมาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 200 กล่าวถึง วัตถุประสงค์โดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและการปฏิบัติงานการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี โดยวัตถุประสงค์โดยรวมของผู้สอบบัญชี คือ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผล งบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ซึ่งช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถแสดงความเห็นได้ว่า งบการเงินได้จัดทำขึ้นในสาระสำคัญตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

หรือไม่ โดยการแสดงความเห็นดังกล่าวแสดงอย่างชัดเจนในรายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยอธิบายเกณฑ์ในการแสดงความเห็นนั้น สภาวิชาชีพในพระบรมราชูปถัมภ์ (2555, 4-10)

โดยผู้ศึกษาคาดว่าหากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติตามตรวจสอบบัญชีตามที่มาตรฐานการสอบบัญชีกำหนด โดยแสดงความเห็นต่องบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ การแสดงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชีนั้นจะสะท้อนถึงข้อมูลทางการบัญชีของกิจการ ว่ามีความถูกต้องและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ดังนั้นระดับความเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการบัญชีจะแตกต่างกันตามรูปแบบการแสดงความเห็นจากรายงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งผู้ศึกษากำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังกล่าว ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนความเชื่อถือได้ของข้อมูลตามรูปแบบความเห็นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ลำดับ	รูปแบบความเห็นของผู้สอบบัญชี	ลักษณะ	คะแนน
1	การแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข (Unqualified Opinion)	รายงานผู้สอบบัญชีแบบมาตรฐานแสดงถึงผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติตามตรวจสอบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และผู้สอบบัญชีมีความเชื่อมั่นว่างบการเงินที่ตรวจสอบแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้นและกระแสเงินสด ไว้อย่างถูกต้องตามควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป	5
2	การแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข โดยการเพิ่มวรรคเน้นในรายงานแบบมาตรฐาน (Unqualified Opinion)	รายงานผู้สอบบัญชีแบบมาตรฐาน โดยเพิ่มวรรคเน้นต่อจากวรรคความเห็นเนื่องจากผู้สอบบัญชีพบเหตุการณ์ที่สำคัญจากการตรวจสอบ แต่ไม่กระทบต่อความเห็นของผู้สอบบัญชี ซึ่งผู้สอบบัญชีมีความเชื่อมั่นว่างบการเงินที่ตรวจสอบแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้นและกระแสเงินสด ไว้อย่างถูกต้องตามควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป	4

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ	รูปแบบความเห็นของผู้สอบบัญชี	ลักษณะ	คะแนน
3	การแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไขกรณีถูกจำกัดขอบเขตการตรวจสอบ (Qualified Opinion)	รายงานผู้สอบบัญชีประกอบด้วยอย่างน้อย 4 วรรค คือ วรรคนำ วรรคขอบเขต วรรคอธิบาย และวรรคความเห็น เนื่องจากผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปได้เป็นส่วนใหญ่แต่อาจมีบางเรื่องที่เป็นปัญหาอุปสรรค ซึ่งมีสาระสำคัญในการปฏิบัติงานตรวจสอบ และผู้สอบมีความเชื่อมั่นว่างบการเงินที่ตรวจสอบแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้นและกระแสเงินสด ไว้อย่างถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปเมื่อได้ยกเว้นเรื่องที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานตรวจสอบหรือยกเว้นเงื่อนไขที่ได้กล่าวอธิบายไว้ในวรรคอธิบาย	3
4	การแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไขกรณีงบการเงินไม่ได้ปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (Qualified Opinion)	รายงานประกอบด้วยอย่างน้อย 4 วรรค คือ วรรคนำ วรรคขอบเขต วรรคอธิบาย และวรรคความเห็น เนื่องจากผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปได้ และผู้สอบมีความเชื่อมั่นว่างบการเงินที่ตรวจสอบแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้นและกระแสเงินสด ไว้อย่างถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เมื่อได้ยกเว้นเงื่อนไขที่ได้กล่าวอธิบายไว้ในวรรคอธิบาย	2

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ	รูปแบบความเห็นของผู้สอบบัญชี	ลักษณะ	คะแนน
5	การแสดงความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง (Adverse Opinion)	รายงานประกอบด้วยอย่างน้อย 4 วรรค คือ วรรคนำ วรรคขอบเขต วรรคอธิบาย และวรรคความเห็น เนื่องจากผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปได้ และ ผู้สอบบัญชีมีความเชื่อมั่นว่างบการเงินที่ตรวจสอบไม่ได้แสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้นและกระแสเงินสด ไว้อย่างถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป	1
6	การไม่แสดงความเห็น (Disclaimer of Opinion)	เนื่องจากผู้สอบบัญชีไม่สามารถปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปได้ (ในส่วนที่มีสาระสำคัญมาก) หรือกิจการมีปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องอย่างมีสาระสำคัญมาก หรือ มีความไม่แน่นอนอันมีผลกระทบต่องบการเงินอย่างมีสาระสำคัญมาก	0

หมายเหตุ เกณฑ์การให้คะแนนความเชื่อถือได้ของข้อมูลกำหนดตามรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนี้ประยุกต์ตามรูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสำหรับงบการเงินรอบบัญชีก่อนวันที่ 1 มกราคม 2555

- 2) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (RELE) กำหนดให้วัดคะแนนความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจจากตารางแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) การเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องตรงตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล ซึ่งกำหนดโดยอาศัยแนวทางจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด 5 หมวดหมู่ รวมทั้งสิ้น 19 ข้อ ดังนี้

หมวดที่	รายการ	จำนวนข้อ
1	การเปิดเผยปัจจัยความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	5
2	การเปิดเผยฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน	3
3	การเปิดเผยข้อมูลการประกอบธุรกิจแต่ละสายผลิตภัณฑ์	5
4	การเปิดเผยโครงสร้างเงินทุน	3
5	การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร	3
	รวม	19

ซึ่งมีเกณฑ์ในการให้คะแนนคือ
 มีการเปิดเผยข้อมูล ให้ 1 คะแนน
 ไม่มีการเปิดเผย ให้ 0 คะแนน
 เปิดเผยข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้อง ให้คะแนน n/a
 โดยอาศัยสมการในการคำนวณคะแนนดังนี้

$$\text{คะแนนการเปิดเผยข้อมูล} = \frac{\text{จำนวนรายการรวมที่กิจการได้เปิดเผยจริง} \times 100}{\text{จำนวนรายการทั้งหมดที่กิจการควรจะเปิดเผย}}$$

(หน่วย: ร้อยละ)

- 3) การทันต่อเวลา (TIME) กำหนดให้วัดคุณภาพข้อมูลด้านการทันต่อเวลาโดยนับระยะเวลาจากวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีจนกระทั่งถึงวันที่ธุรกิจส่งงบการเงิน ซึ่งอาศัยแนวความคิดคุณภาพข้อมูลด้านการทันต่อเวลา จากแม่บทการบัญชี 2552 ที่กล่าวว่า การรายงานข้อมูลล่าช้าอาจทำให้ข้อมูลสูญเสียความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ดังนั้นจึงถือวันที่ธุรกิจยื่นรายงานงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นตัวชี้วัดด้านการทันต่อเวลา ซึ่งพระราชบัญญัติการบัญชี 2543 มาตรา 11 กำหนดให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากรต้องจัดทำงบการเงิน และยื่นงบการเงินดังกล่าวต่อสำนักงานกลางบัญชี หรือสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ภายในห้าเดือนนับแต่วันปิดบัญชี สำหรับกรณีของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ให้ยื่นภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่งบการเงินนั้น

ได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่ (สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2557: ออนไลน์)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงนับจำนวนวันที่บริษัทส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าซึ่งนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีของแต่ละปีเป็นการประเมินค่าด้านการทันต่อเวลา (หน่วย: วัน)

- 4) การเปรียบเทียบได้ (COMP) กำหนดให้วัดคะแนนการเปรียบเทียบได้ของข้อมูลจากตารางแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งแสดงลักษณะการเปรียบเทียบได้ของงบการเงินที่ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในรอบระยะเวลาบัญชีที่ต่างกันคืองบการเงินสำหรับปี พ.ศ. 2553 -2555 โดยอาศัยแนวทางการจัดทำจากคำนิยามของการเปรียบเทียบได้จากแม่บทการบัญชี 2552 โดยมีทั้งสิ้น 6 ข้อและมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ข้อที่ รายการตรวจสอบคุณภาพข้อมูลด้านการเปรียบเทียบได้ของงบการเงินปี 2553 - 2555

- 1 กิจการนำเสนองบการเงินเปรียบเทียบในรอบระยะเวลาบัญชีที่แตกต่างกัน
- 2 กิจการนำเสนอการเปรียบเทียบงบการเงินกับงบการเงินของธุรกิจอื่น
- 3 เมื่อกิจการมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการทางบัญชีในรอบบัญชีปัจจุบัน กิจการได้เปิดเผยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนั้น และแสดงงบการเงินเปรียบเทียบ
- 4 กิจการนำเสนอข้อมูลในงบการเงินเป็นลักษณะเดียวกันทุกงวดบัญชี
- 5 กิจการนำเสนองบการเงินอยู่ในช่วงระยะเวลาเดียวกันทุกงวดบัญชี
- 6 กิจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้สำหรับรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่คล้ายคลึงกันในรอบระยะเวลาแตกต่างกัน

ซึ่งมีเกณฑ์ในการให้คะแนนคือ

มีการปฏิบัติตามเกณฑ์ ให้ 1 คะแนน

ไม่มีการปฏิบัติตามเกณฑ์ ให้ 0 คะแนน

มีการปฏิบัติตามแต่ไม่เข้าเกณฑ์ ให้คะแนน n/a

โดยอาศัยสมการในการคำนวณคะแนนดังนี้

คะแนนการเปรียบเทียบได้ = คะแนนการปฏิบัติจริง x 100

(หน่วย: ร้อยละ)

จำนวนรายการทั้งหมดที่กิจการควรเปิดเผย

3.4.3 ตัวแปรควบคุม (Control Variable)

- 1) ขนาดของกิจการ (SIZE) กำหนดให้ขนาดของกิจการวัดจากมูลค่าสินทรัพย์รวมของกิจการ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีของแต่ละปี (หน่วย: ล้านบาท) โดยเป็นไปตามการศึกษาของพัชริน วิเศษประสิทธิ์ (2552)
- 2) ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ (AGE) กำหนดให้ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจนับจากรยะเวลาดั้งแต่ธุรกิจเริ่มจดทะเบียนพาณิชย์ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (หน่วย: ปี) โดยเป็นไปตามการศึกษาของพรตพร อาฒยะพันธุ์ (2550)

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปรายละเอียดของตัวแปร วิธีการวัดค่าและทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวังระหว่างตัวแปรต่างๆ กับประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงการจำแนกตัวแปร วิธีการวัดค่าและทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวัง

ตัวแปร	วิธีการวัดค่า (หน่วย)	ทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวัง
ตัวแปรตาม		
ประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหาร	อัตราส่วนกำไรสุทธิ (ร้อยละ)	
ตัวแปรอิสระ		
ความเชื่อถือได้	คะแนนความเชื่อถือได้ของข้อมูลตามรูปแบบความเห็นของผู้สอบบัญชี (คะแนน)	+
ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	คะแนนการเปิดเผยข้อมูลตามแบบตรวจสอบรายการ (ร้อยละ)	+
การทันต่อเวลา	นับระยะเวลาจากวันสิ้นรอบบัญชีถึงวันที่ธุรกิจส่งงบการเงิน (วัน)	-
การเปรียบเทียบได้	คะแนนการเปิดเผยข้อมูลตามแบบตรวจสอบรายการ (ร้อยละ)	+
ตัวแปรควบคุม		
ขนาดของกิจการ	มูลค่าสินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นรอบบัญชี (ล้านบาท)	+

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	วิธีการวัดค่า (หน่วย)	ทิศทาง ความสัมพันธ์ ที่คาดหวัง
ตัวแปรควบคุม ระยะเวลาในการดำเนินงาน	นับระยะเวลาจากวันที่ธุรกิจจดทะเบียน พาณิชย์ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (ปี)	+

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการพัฒนาสมมติฐาน เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว จะทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

3.5.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งต่างๆ จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ เพื่อสรุปลักษณะเบื้องต้นของข้อมูลแต่ละตัวแปร ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของข้อมูล (Mean) ค่าสูงสุดของข้อมูล (Maximum) ค่าต่ำสุดของข้อมูล (Minimum) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล (Standard Deviation)

3.5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

- 1) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation (r)) เพื่อตรวจสอบระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ว่าไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ซึ่งหมายถึงตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองจนทำให้เกิดผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณไม่ถูกต้อง นอกจากนี้เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระโดยการวัดระดับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ใช้สัญลักษณ์แทนค่า คือ r) ซึ่งมีข้อกำหนดดังนี้

ถ้า $r \geq 0.9$ แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

ถ้า $0.7 \leq r \leq 0.89$ แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

ถ้า $0.3 \leq r \leq 0.69$ แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ถ้า $0.01 \leq r \leq 0.29$ แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ส่วนการพิจารณาเครื่องหมายบวกหรือลบหน้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นั้น ถ้ามีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกันค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นั้น จะมีเครื่องหมายบวก กล่าวคือเมื่อตัวแปรหนึ่งมีค่าเพิ่มขึ้น อีกตัวแปรหนึ่งจะเพิ่มขึ้นตาม แต่ถ้ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามเครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะเป็นลบ แสดงว่าตัวแปรหนึ่งมีค่าเพิ่มขึ้นแต่อีกตัวแปรหนึ่งมีค่าลดลง (ยูทธ ไกยวรรณ, 2553: 117-118)

- 2) การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธี Panel Data Analysis ในการวิเคราะห์ข้อมูลเนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงเวลาหลายปีติดต่อกัน คือปี พ.ศ. 2553-2555 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดิม แต่เก็บข้อมูลในช่วงเวลาต่างกัน เพื่อพยากรณ์หาประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่จากคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านการทันต่อเวลา และด้านการเปรียบเทียบกันได้ ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระนั้น พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) และค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เพื่ออธิบายว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดในสมการมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด และสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้กี่ร้อยละเท่าใด

การทดสอบสมมติฐานจะพิจารณาจากค่าสถิติ t-test หากพบว่า $\text{sig} < 0.05$ แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามที่ระดับนัยสำคัญที่กำหนดคือ 0.05 โดยพิจารณาทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระจากเครื่องหมายบวกหรือเครื่องหมายลบหน้าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Coefficients) ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว หากเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์การถดถอยเป็นบวก หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือหากตัวแปรอิสระมีค่าเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ตัวแปรตามมีค่าเพิ่มขึ้นด้วย หากเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์การถดถอยเป็นลบหมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเป็นไปใน

ทิศทางตรงกันข้าม นั่นคือหากตัวแปรอิสระมีค่าลดลงจะส่งผลให้ตัวแปรตามมีค่าเพิ่มขึ้น

อีกทั้งก่อนการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของสมการข้างต้น โดยมีเงื่อนไขดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549)

เงื่อนไขที่ 1 ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (Error or Residual: e) เท่ากับศูนย์

เงื่อนไขที่ 2 ค่าแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนต้องเป็นค่าคงที่

เงื่อนไขที่ 3 ค่าคลาดเคลื่อนที่ i และ j ต้องเป็นอิสระกัน

เงื่อนไขที่ 4 ค่าคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ

เงื่อนไขที่ 5 ตัวแปรอิสระต้องเป็นค่าอิสระต่อกัน

ซึ่งผลการทดสอบเงื่อนไขข้างต้น ผู้ศึกษาได้แสดงไว้ในภาคผนวก ข